

โครงการทำเรื่อน้ำลึก**ทวาย:**
มองให้ไกลกว่าผลประโยชน์

โครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย: มองให้ไกลกว่าผลประโยชน์*

วีรวัฒน์ อีร์ประสาธน์

ประธานมูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ

* ถอดความจากการเสวนาวิชาการ เรื่อง “โครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย มองให้ไกลกว่าผลประโยชน์” โดย วีรวัฒน์ อีร์ประสาธน์ ประธาน มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ และ อดีตหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร (16 ปี) จัดโดย สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2555

ความจริงเราได้เห็นภาพของโครงการทำเรื่อน้ำลิก และเขตนิคมอุตสาหกรรมทวายในสื่อต่างๆ เป็นประจำ และคนไทยเองก็คงตืออกดีใจ และเข้าใจว่าโครงการมัน สำเร็จและดำเนินการแล้ว แต่ว่าในพื้นที่ทวายก็มีกระแส คัดค้านอยู่ และเชื่อว่ากระแสนี้จะเติบโตขึ้นเรื่อยๆ

ประเด็นที่จะพูดวันนี้คือ “โครงการทำเรื่อน้ำ ลิกทวาย มองให้ไกลกว่าผลประโยชน์” ซึ่งทำเรื่อน้ำลิก ทวายนั่นเป็นแค่ส่วนเดียวของโครงการทวาย โดยจะขอ ให้รายละเอียดต่อไปว่าโครงการนี้มีขนาดมหึมาแค่ไหน ส่วน ‘มองให้ไกลกว่าผลประโยชน์’ เข้าใจว่าทุกท่านคง เห็นพ้องกันว่าเป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โครงการ ทวายเป็นโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งใหญ่กว่ามาบตาพุด ประมาณ 10 เท่า คนไทยรู้เรื่องปัญหามาบตาพุดค่อนข้าง ดีในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา ทั้งจากการเคลื่อนไหวของ สื่อมวลชน องค์กรอนุรักษ์ หรือองค์กรพัฒนาเอกชนที่ พยายามชี้ให้เห็นว่า การพัฒนา ‘อีสเทิร์นซีบอร์ด’ ที่ ผ่านมาล้มเหลวประสบปัญหาตามมา โดยเฉพาอย่าง

ยิ่งเรื่องมลภาวะที่เกิดขึ้น ฉะนั้น ลองคิดง่าย ๆ ว่าเมื่อโครงการทวายเอารูปแบบจากมาบตาพุดและอีสเทิร์นซีบอร์ดไปเกือบทั้งหมด และมีขนาดใหญ่กว่า 10 เท่า ในอนาคตจะเป็นอย่างไร

หากได้ติดตามมาบตาพุดก็จะเห็นว่า รัฐบาลเองก็ยอมรับในช่วงหลังว่าปัญหานี้ยากจะแก้ไข จึงได้ประกาศเป็น ‘เขตควบคุมมลพิษ’ แต่การประกาศนี้ก็ไม่ได้มีรูปธรรมชัดเจนว่าจะแก้ไขอย่างไร ในขณะที่เดียวกันโรงงานต่างๆ ก็เริ่มขยายตัวมากขึ้นทุกวัน ขณะที่ประเทศไทยมีการประกาศเขตควบคุมมลพิษ มีกฎหมายที่ค่อนข้างเข้มงวด แต่เราก็กonstrains ปัญหา แล้วพมามีกฎหมายอย่างไรใหม่ ไม่มีนะครับ ฉะนั้นก็พอจะเห็นภาพในอนาคตได้ค่อนข้างดี

โครงการทวายน่าจะเป็นปัญหาในระยะยาว และมีประเด็นที่น่าสนใจอยู่หลายเรื่อง เช่น การเปิดประเทศของพม่าในขณะที่ยังไม่มีกฎหมายทางด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม กฎหมายในการกำกับควบคุม หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม แต่โครงการนี้พยายามจะเดินหน้า นำแปลกคือ โครงการทวายเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยค่อนข้างมาก แต่คนไทยรู้น้อยมาก ทั้งๆ ที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ อาจเป็นเพราะคนไทยรู้สึกว่าได้เสียอะไร ตัวเองได้ประโยชน์ และก็เป็นการคิดของนักธุรกิจเป็นหลัก ก็คือเราไปสร้างอะไรในประเทศอื่น ประเทศเพื่อนบ้าน เราไม่ได้ทำในประเทศเรา ถ้าจะเกิดปัญหามลพิษ พม่าก็ต้องรับผิดชอบหาทางแก้ไขเอา ประเทศไทยอยู่ห่างจากทวายเป็นร้อยกิโลเมตร มันคงไม่ถึงเรา ก็คิดกันแบบเห็นแก่ตัว ทั้งๆ ที่เราเกี่ยวข้องกับโครงการทวายอย่างน้อย 3 ประการ

ประการแรก เป็นโครงการที่คนไทยไปลงทุน ซึ่งเราในฐานะคนไทย ต้องติดตามเรื่องนี้ *ประการที่สอง* ถนนจากทวายจะผ่านมาทางเมืองไทยด้วย โดยเฉพาะกาญจนบุรีซึ่งต้องติดตามอย่างใกล้ชิด และ *ประการที่สาม* ผลกระทบต่อประเทศไทยมีแน่ โครงการใหญ่ขนาดนี้ แต่ว่ามีชาวในเรื่องพวกนี้น้อยมาก คนไทยจึงรับรู้บ้าง ชาวที่เกี่ยวข้องมักเป็นชาวทางด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุนที่บอกว่าประเทศไทยได้ประโยชน์ ไม่มีชาวในมิติอื่นเลย วันนี้นี้จึงขอพูดในมิติอื่นๆ เพื่อให้คนไทยได้รับรู้ในมิติที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งก็ตรงกับหัวข้อที่ว่า ‘มองให้ไกลกว่าผลประโยชน์’ คือมองให้ไกลกว่าผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ โดยขอเรียงเป็นลำดับไปใน 8 หัวข้อ

- (1) ความเป็นมาของโครงการ
- (2) ลักษณะโครงการ และระยะเวลาในการพัฒนาโครงการ
- (3) ความคืบหน้าในการดำเนินโครงการ
- (4) การเคลื่อนไหวของโครงการทวายในพม่า
- (5) การเคลื่อนไหวของโครงการทวายในไทย
- (6) ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากโครงการทวาย
- (7) โครงการทวายกับความสำเร็จของประชาคมอาเซียน
- (8) ข้อเสนอแนะต่อภาคส่วนต่าง ๆ

ภาพมุมสูงบริเวณพื้นที่ตั้ง
โครงการทำเรื่อน้ำลิกและ
นิคมอุตสาหกรรมทวาย

(1) ความเป็นมาของโครงการ

จุดเริ่มต้นจากเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2551 รัฐบาลไทยกับรัฐบาลพม่า ได้ทำข้อตกลงร่วมกันในบันทึกความเข้าใจ หรือเอ็มโอยูว่าจะพัฒนาท่าเรื่อน้ำลิกทวาย และจะเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมจากทวายมาสู่กรุงเทพฯ

หลังจากนั้นหนึ่งเดือนคือในวันที่ 19 มิถุนายน 2551 รัฐบาลพม่าได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมกับ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล๊อปเมนต์ (มหาชน) จำกัด เพื่อที่จะให้อิตาเลียนไทยฯ ศึกษาความเป็นได้ของโครงการ

หลังจากนั้น 2 ปี ในวันที่ 2 พฤศจิกายน 2553 บริษัท อิตาเลียนไทยฯ ได้ทำสัญญากับการทำเรือของพม่าเพื่อรับสิทธิการพัฒนาโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย รวมทั้งการดำเนินการนิคมอุตสาหกรรมและเส้นทางคมนาคมเชื่อมระหว่างประเทศไทยกับพม่า โดยพม่าเองมีนโยบายที่จะจัดตั้งพื้นที่ตรงนี้เป็น ‘เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย’ ซึ่งสาระสำคัญของสัญญานี้ บริษัท อิตาเลียนไทยฯ สามารถที่จะใช้ประโยชน์พื้นที่ได้ 60 ปี ในการทำสัญญาครั้งแรก ภายหลังได้มีการตกลงกันใหม่ ปัจจุบันใช้พื้นที่ได้ 75 ปี ในเนื้อที่ 250 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 156,250 ไร่ ซึ่งใหญ่กว่ามาบตาพุดประมาณ 10 เท่า

(2) ลักษณะโครงการ และระยะเวลาในการพัฒนาโครงการ

ความจริงแล้ว ทุกท่าเรือน้ำลึกทั่วโลกจะไม่มีท่าเรือน้ำลึกโดดๆ เพราะถ้าไม่คุ้มทุน ฉะนั้นจะต้องมีพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมประกอบด้วย เช่นเดียวกับท่าเรือน้ำลึกหายาก็ถูกกำหนดให้มีพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมควบคู่กันไปเพื่อผลกำไรและความคุ้มทุน โดยบริษัท อิตาเลียนไทยฯ ได้กำหนดแบ่งพื้นที่ที่จะพัฒนาไว้ 5 กลุ่ม คือ

(1) ท่าเรือน้ำลึก ซึ่งจะประกอบไปด้วยสองท่าเรือ

(2) อุตสาหกรรมหนัก เช่น โรงงานถลุงเหล็ก โรงไฟฟ้าถ่านหินขนาด 4,000 เมกะวัตต์ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ซึ่งประกอบไปด้วยถังเก็บน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ โรงแยกก๊าซ โรงกลั่นน้ำมัน และรวมไปถึงปิโตรเคมีต้นน้ำและปลายน้ำ ตรงนี้สำคัญ เพราะจะไปเกี่ยวข้องกับเรื่องมลภาวะสูงมาก

(3) พื้นที่อุตสาหกรรมขนาดกลาง อย่างเช่น อุตสาหกรรมยานยนต์

(4) พื้นที่อุตสาหกรรมขนาดเบา เช่น สิ่งทอ แปรรูปอาหาร อิเล็กทรอนิกส์

(5) ส่วนที่สร้างเป็นเมืองใหม่ขึ้นมาสำหรับอาคารสำนักงาน ศูนย์การค้า ที่อยู่อาศัย

การดำเนินการของโครงการหายากกำหนดเป็น 3 ระยะ

ระยะที่หนึ่ง ปี 2554-2558 การก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกส่วนที่หนึ่งพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งตอนนี้ยังไม่ได้ดำเนินการเลย และการก่อสร้างถนนเชื่อมต่อมายังประเทศไทย ซึ่งตอนนี้ก็ยังเป็นถนนลูกรังอยู่

ระยะที่สอง ปี 2556-2561 จะต้องก่อสร้างถนนเครือข่ายสาธารณูปโภคและศูนย์การค้า ศูนย์ราชการให้เสร็จ และ

ระยะที่สาม ปี 2559-2563 ก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกส่วนที่สอง และสิ่งอำนวยความสะดวก สร้างทางรถไฟ ระบบสายส่งไฟฟ้าแรงสูงจากโรงไฟฟ้า และระบบท่อส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ จากโครงการหายากมาไทย ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามันไม่ใช่เรื่องท่าเรือน้ำลึกอย่างเดียว แต่มีเรื่องที่เกี่ยวข้องอีกมาก และไทยก็จะมีส่วนที่จะได้รับผลกระทบค่อนข้างชัดเจน เพราะว่าท่อก๊าซ การขนส่งจะต้องเข้ามาไทย

ภาพจำลองโครงการท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมหายาก โดย บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)

หลังคาบ้านในพื้นที่
รองรับชาวบ้านที่ต้อง
อพยพถูกพายุพัดจน
พังลงมา ชาวบ้านเริ่ม
วิตกกังวลกับคุณภาพของ
บ้านที่พวกเขาต้อง
ย้ายเข้าไปอาศัย

ชาวบ้านระบุว่า ตั้งแต่บริษัทเข้ามา
ปักหลักในพื้นที่ พวกเขาก็เริ่มประสบ
กับความยากลำบากในการทำมา
หากิน และไม่สามารถใช้ชีวิตได้ปกติ
ดังเดิม เช่น ไม่สามารถจะปลูกพืชผล
ตามฤดูกาลได้ ถูกจำกัดพื้นที่เพาะ
ปลูก หรือได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่
โครงการว่าให้ย้ายไปปลูกที่อื่น

ถนนของหมู่บ้านถูกรถบรรทุกขนาดใหญ่
ใช้สัญจรไปมาอยู่ตลอดเวลาจน
สภาพใช้การไม่ได้โดยเฉพาะในหน้า
ฝน ส่วนในหน้าแล้งก็เกิดปัญหาฝุ่น
คลุ้งตลบไปทั่ว และทางบริษัทก็ไม่
ใส่ใจที่จะมาปรับปรุงซ่อมแซมให้ชาว
บ้าน ในขณะที่แหล่งน้ำของชุมชนก็
ถูกทำลายจนไม่สามารถใช้อุปโภค
บริโภคได้

ภาพโดย สมาคมพัฒนาทวาย (DDA)

(3) ความคืบหน้าในการดำเนินโครงการ

จริงๆ คือไม่ค่อยมีความคืบหน้า ซึ่งจะขอลำดับให้ดูว่ามันไม่คืบหน้าด้วยสาเหตุอะไร คือหลังจากที่บริษัท อิตาเลียนไทยฯ ได้รับสิทธิใช้พื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่หาดทรายสวยและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวบ้านชื่อว่าหาดเมามะกัน บริเวณนี้ธรรมชาติค่อนข้าง

สมบูรณ์ โดยเฉพาะทรัพยากรทางทะเล บริษัท อิตาเลียนไทยฯ ได้จัดตั้งบริษัทลูกชื่อว่า บริษัท ทวาย ดีเวลอปเมนต์ จำกัด เพื่อดำเนินการบริหารจัดการ ทำเรื่อน้ำลึกทวายและนิคมอุตสาหกรรมโดยตรง โดยบริษัท อิตาเลียนไทยฯ มีหุ้นเต็ม 100% ซึ่งบริษัทก็ทราบดีว่าการลงทุนขนาดใหญ่ใช้เงินประมาณสามแสนล้านคงเป็นเรื่องที่เกินความสามารถ ก็เลยพยายามที่จะดึงบริษัทสัญชาติพม่าที่ชื่อ บริษัท แม็กซ์เมียนมา เข้ามาถือหุ้น 25% ซึ่งบริษัทนี้ก็เป็นเจ้าของธนาคารอิรวดี และก็มีสายสัมพันธ์กับรัฐบาลทหารมาตั้งแต่ต้น บริษัท แม็กซ์เมียนมา อาจจะมองอะไรละเอียดมากขึ้นในเรื่องสถานการณ์ปัจจุบัน และก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ เพราะไม่นานก็ถอนหุ้น กลายเป็นภาระหนักอกของ บริษัท อิตาเลียนไทยฯ มาก มีการวิเคราะห์กันว่า บริษัท แม็กซ์เมียนมา ค่อนข้างเห็นอนาคตว่าโครงการทวายนี้ไปยาก เพราะถูกต่อต้านจากชาวบ้าน เมื่อบริษัท แม็กซ์เมียนมา ถอนหุ้นก็มีปัญหาในทางจิตวิทยาการลงทุนทันที ทุนต่างประเทศอื่น ๆ ก็ไม่กล้า ก็ตั้งคำถามกันง่าย ๆ ว่า แม้แต่ทุนในประเทศเองยังไม่กล้า แล้วต่างประเทศจะกล้าได้อย่างไร แสดงว่ามันมีอะไรที่เป็นปัญหาอยู่มากมาย

ในวันที่ 27 มกราคม 2554 หลังจากบริษัท อิตาเลียนไทยฯ ลงนามข้อตกลงร่วมกับรัฐบาลพม่า รัฐบาลพม่าก็ประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายขึ้นมาทันที มีกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายรองรับ ที่น่าสนใจคือ เนื้อหาสาระในกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายนอกจากจะกำหนดให้สิทธิกับผู้ลงทุนผู้พัฒนาโครงการ แต่ก็มีหลักเกณฑ์และข้อห้ามไว้พอสมควร อย่างเช่น

ข้อ 31 บัญญัติไว้ว่า นักพัฒนาและนักลงทุนต้องรับผิดชอบโดยไม่ก่อมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและมลพิษทางอากาศในการดำเนินกิจการของตนเองในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ซึ่งในกฎหมายของไทยไม่ค่อยมีลักษณะอย่างนี้ ข้อ 35 บัญญัติไว้ว่าในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย นักพัฒนาหรือนักลงทุนต้อง ข้อหนึ่ง ใช้ที่ดินซึ่งตนได้สิทธิเช่าหรือใช้ตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้ หรือข้อสาม ห้ามปรับหรือ

“ผมรู้สึกดีขึ้นมากกว่าหลายเดือนที่ผ่านมา ทิศทางตอนนี้ชัดเจน งานใหญ่เรื่องการย้ายชาวบ้านจากพื้นที่โครงการเกือบเรียบร้อยแล้ว” – นายเปรมชัย กรรณสูต ประธานกรรมการบริหาร บริษัท อิตาเลียนไทยฯ ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ 12 พฤศจิกายน 2555

ในขณะที่กลุ่ม Tavoyan Voice ออกแถลงการณ์โต้ตอบเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2555 ว่ายังไม่มีชาวบ้านคนใดย้ายออกจากพื้นที่ การให้ชาวของบริษัท อิตาเลียนไทยฯ ก็เพื่อหวังสร้างภาพเรียกร้องความสนใจจากนักลงทุนว่าโครงการมีความคืบหน้า ทั้งๆ ที่บริษัทพบอุปสรรคมากมายในการโยกย้ายชาวบ้านออกจากพื้นที่

เปลี่ยนภูมิประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือข้อห้า มุ่งมั่นที่จะดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตอย่างมีประสิทธิภาพในที่ดินที่ได้รับสิทธิเช่าหรือใช้ โดยให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามข้อตกลงเดิม หรือไม่เกิน 2 ปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการ หากไม่เสร็จจะถูกถอดถอนการอนุญาตที่ดินดังกล่าวจะกลับสู่สภาพเดิมและอาคารทั้งหลายที่ปลูกสร้างบนที่ดินจะถูกรื้อถอนออกไป ประเด็นที่น่าสนใจเหมือนกันว่าบริษัท อิตาเลียนไทยฯ ดำเนินการครบ 2 ปีหรือยัง ซึ่งถือว่าครบแล้ว แต่เข้าใจว่ารัฐบาลพม่าไม่ใช้มาตรการนี้แน่นอน เพราะอยากหาอะไรที่มันเป็นจุดลงตัวมากกว่านี้

จากนั้นที่น่าสนใจก็คือ หลังจากที่บ้านบริษัท อิตาเลียนไทยฯ ดำเนินโครงการไม่ค่อยคืบหน้า ประธานาธิบดีเต็ง เส่ง ได้ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนอย่างตรงไปตรงมาว่าบริษัท อิตาเลียนไทยฯ ไม่มีศักยภาพพอที่จะดำเนินโครงการทวาย ซึ่งวิเคราะห์กันว่า น่าจะเป็นเรื่องที่รัฐบาลพม่าเองต้องการดึงรัฐบาลไทยเข้ามาเกี่ยวข้องโดยไม่ต้องการให้บริษัท อิตาเลียนไทยฯ ดำเนินการแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งไปไม่รอด รัฐบาลไทยเองเชื่อว่าก็ทราบดีว่าโครงการทวายไม่คืบหน้า และกลัวว่าพม่าจะดึงทุนจากญี่ปุ่น

เข้ามาสวม ซึ่งจะทำให้ไทยเสียโอกาสในฐานะที่เป็นประเทศเพื่อนบ้าน เพราะ

รัฐบาลไทยหรือคนไทยมักจะคิดอย่างนี้ ว่าทำไมเราไม่รับ เราเป็นประเทศ

เพื่อนบ้าน เราอยู่ติดกัน ต้องเข้าไปทำธุรกิจยึดหัวหาดไว้ก่อน คนไทย

รัฐบาลไทย นักธุรกิจไทย ล้วนคิดอย่างนี้ทั้งสิ้น ดังนั้นในการประชุม

คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2555 ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กาญจนบุรี คณะรัฐมนตรีมีมติ 2 ข้อเพื่อจะรองรับว่ารัฐบาลไทยต้อง

เข้าไปเกี่ยวข้อง คือ (1) เห็นชอบหลักการแนวทางการพัฒนาพื้นที่

เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย เชื่อมโยงกับฝั่งตะวันตกของไทยตามที่สภา

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือสภาพัฒน์ ได้เสนอหลักการ

มา และ (2) มอบหมายให้สภาพัฒน์ไปจัดทำแผนแม่บทของโครงการ ตรง

นี้ชัดเจนว่ารัฐบาลไทยโดยการนำของนายกฯ ยังลักษณะต้องการเข้าไปรับผิดชอบ

โครงการทวายอย่างเต็มตัวแล้ว

ต่อมาในวันที่ 17 กรกฎาคม 2555 ครม. มีมติเห็นชอบร่างข้อตกลงร่วม

หรือเอ็มโอยูระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลพม่าว่าด้วยการพัฒนาที่ครอบคลุมเขต

เศรษฐกิจพิเศษทวาย และพื้นที่โครงการที่เกี่ยวข้อง การที่รับเห็นชอบในร่างนี้เพื่อ

รองรับการมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการของประธานาธิบดีเต็ง เส่ง ใน

วันที่ 22-24 กรกฎาคม 2555 ซึ่งได้ลงนามร่วมกันเรียบร้อยแล้ว เนื้อหาในสาระใน

เอ็มโอยูฉบับนี้น่าสนใจ มีการระบุวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ

ภาพโดย Tint Soe Wai

(1) คู่ภาคีจะร่วมมือกันส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย – ซึ่งเราจะมาดูกันว่ามันยั่งยืนหรือไม่

(2) คู่ภาคีจะให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าการลงทุนในพื้นที่โครงการทวาย

(3) คู่ภาคีจะสนับสนุนในการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จตามแผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงอนุภูมิภาคและภูมิภาค – เอาละครบอาเซียนเข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว

นอกจากนี้ในเอ็มโอียังกำหนดหน้าที่ของคู่ภาคีที่น่าสนใจคือ หน้าที่ของรัฐบาลพม่าประกอบไปด้วย 4 ข้อ ซึ่งจะขอวิเคราะห์ต่อไปว่าน่าสนใจอย่างไร เช่น

(1) ให้ความคุ้มครองและความปลอดภัยแก่นักลงทุน – เพราะสิ่งที่นักลงทุนกลัวมากที่สุดก็คือความปลอดภัย

(2) ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้มีพื้นที่สำหรับการพัฒนาได้ – ข้อนี้น่าสนใจเหตุผลก็คือ ที่ไม่สามารถจะดำเนินโครงการให้คืบหน้าได้เพราะประชาชนค้าน ชาวบ้านไม่ยอมย้าย ฉะนั้นเอ็มโอียี้ก็เหมือนกับบอกรัฐบาลพม่าว่า คุณไปหามาตรการและจัดการเสียเพื่อให้พัฒนาได้

(3) ต้องสร้างแรงจูงใจในการลงทุน

(4) พิจารณาเชื่อมโยงกรุงย่างกุ้งและเมืองสำคัญอื่นๆ กับโครงการทวาย

ส่วนรัฐบาลไทย ในเอ็มโอียได้กำหนดหน้าที่ไว้ 4 ข้อด้วยกันคือ

(1) ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและเทคโนโลยี

(2) เสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุน

(3) เร่งรัดการก่อสร้างถนนจากจุดผ่านแดนไปกรุงเทพฯ และแหลมฉบัง

(4) สนับสนุนการระดมทุนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานในโครงการทวาย

เป้าหมายเอ็มโอียี้ นี้ เพื่อต้องการบอกทางพม่าว่าให้ช่วยจัดการให้ด้วย เพราะว่าโครงการมันไปต่อไม่ได้เนื่องจากชาวบ้านค้าน

ในวันที่ 3 ธันวาคม 2555 มีการประชุมคณะกรรมการเตรียมความพร้อมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ซึ่งเพิ่งประชุมมา มีนายกฯ ยิ่งลักษณ์ เป็นประธาน มีวาระการประชุมเพื่อพิจารณาแผนแม่บทที่มอบหมายให้สภาพัฒน์ไปดำเนินการ แต่ปรากฏว่าการประชุมครั้งนี้ไม่ได้

พิจารณาแผนแม่บทเนื่องจากสภาพณ์ทำไม่ทัน ปัญหาใหญ่ที่ทำให้สภาพณ์ทำแผนแม่บทยากคือรูปแบบการลงทุนว่าจะลงทุนอย่างไร เหตุผลก็คือว่าหลังจากที่รัฐบาลเริ่มประกาศตัวว่าจะเข้ามาดูแลโครงการทวายแบบเต็มตัว ถ้าใครติดตามข่าวก็จะเห็นว่าอิตาเลียนไทยฯ ไม่ค่อยพอใจ เพราะตัวเองได้รับสิทธิในการใช้พื้นที่ แต่ดูเหมือนกับว่ารัฐบาลพยายามที่จะแสดงบทบาทเข้ามาก้าวล้ำและแสดงตนที่จะดำเนินการเสียเองอย่างชัดเจน ทางที่หนึ่งก็คือให้สภาพณ์ทำแผนแม่บท ทางที่สองคือการลงนามเอ็มโอยูกับประธานาธิบดีเต็ง เส่ง

ขณะนั้น ผู้บริหารของอิตาเลียนไทยฯ ก็ให้ข่าวเรื่องนี้อยู่เหมือนกันว่าไม่อาจจะถูกต้อง และพยายามยืนยันว่าบริษัทยังเป็นเจ้าของโครงการ เพราะเป็นผู้ได้รับสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินตรงนี้ ผู้บริหารระดับใหญ่ของอิตาเลียนไทยฯ ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “โครงการทวายมีแต่จะเดินหน้า เพราะลงทุนไปเยอะมากแล้ว ไม่มีเหตุผลใดต้องถอย แต่อาจจะมีการสะดุดระหว่างทางเดินบ้าง เพราะคนอิตาเลียนมีเยอะ” อย่างไรก็ตาม ถ้าจะวิเคราะห์ก็คืออิตาเลียนไทยฯ ก็ยังไม่รู้ว่าจะดำเนินการอย่างไรให้คืบหน้า และอำนาจต่อรองก็ไม่มี

ท้ายสุดทางผู้บริหารบริษัทก็ออกมาพูดว่า อิตาเลียนไทยฯ ขอหุ้น 25% ส่วนอีก 75% ให้รัฐบาลไปรับผิดชอบเอา ประเด็นก็คือว่า ใน 75% นี้เป็นปัญหาว่าสภาพณ์จะประคองอย่างไร ซึ่งก็เป็นปัญหาอยู่ทุกวันนี้ เพราะการเองงบประมาณแผ่นดินไปลงทุนในต่างประเทศมันทำไม่ได้ ฉะนั้นสิ่งที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุดก็คือ การพยายามดึงรัฐวิสาหกิจของไทยที่มีกฎหมายสามารถไปลงทุน

พื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญของ
ชาวทวายกำลังถูกคุกคามจาก
โครงการทำเรื่อน้ำลึกและ
นิคมอุตสาหกรรมทวาย

ต่างประเทศได้ อย่างเช่น บริษัท กฟผ. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, ปตท.สผ เป็นต้น แต่ปรากฏว่า
รัฐวิสาหกิจเหล่านี้ได้แสดงท่าทีชัดเจนว่าไม่สนใจ เพราะว่าตัวเองก็มีธุรกิจที่จะต้องดำเนินการอยู่แล้ว
อย่างเช่น กฟผ. อินเตอร์ฯ อ้างว่าตัวเองจะต้องดำเนินโครงการเขื่อนในพม่าอีกหลายเขื่อน ฉะนั้นก็ไม
อยากที่จะเข้าไปร่วมทุน ส่วน ปตท. สผ. ก็พูดถึงแท่นเจาะน้ำมันที่จะต้องสำรวจ นี่คือปัญหาที่ทำให้
สภาพนี้ไม่รู้จะระดมทุนอย่างไร และกลายเป็นเรื่องที่ทำแผนไม่สำเร็จจนถึงทุกวันนี้

โดยสรุปคือ โครงการทวายไม่คืบหน้า วิเคราะห์ว่าการดำเนินการไม่น่าจะถึง 10% ของ
ทั้งหมด สิ่งที่เห็นคืบหน้าอยู่บ้างมีอยู่ 2 กรณีคือ ถนนจากพุน้ำร้อนที่เมืองกาญจนบุรีไปทวาย เป็นถนน
ลูกรังซึ่งเชื่อมต่อกันแล้ว ซึ่งจะต้องดำเนินการอีกค่อนข้างเยอะ ในขณะที่เดียวกันก็ถูกประชาชนใน
บริเวณถนนคัดค้าน ที่เป็นรูปธรรมที่พอจะเรียกว่าคืบหน้าไปบ้างอีกทีหนึ่งก็คือ พื้นที่อพยพสำหรับ
ราษฎรกว่า 30,000 คน ซึ่งเตรียมไว้ 3 พื้นที่ แต่ว่าเป็นแค่ปรับพื้นที่ แต่กลายเป็นพื้นที่ที่ถืออาณานิคม
ไทยฯ ขอบพนักข่าวไปดูงานว่าได้ดำเนินการเสร็จแล้ว

ฉะนั้นในการดำเนินการมีความคืบหน้าก็น้อยมาก ทั้งการดำเนินการในพื้นที่และโยงมาถึง
นโยบายที่ยังไปไม่ถึงไหน ถ้าวิเคราะห์ในส่วนของรัฐบาลพม่า เขาเองก็ไม่อยากเข้าไปเกี่ยวข้องในเรื่อง
ที่จะต้องกระทบกับชาวบ้านมากนัก อาจจะเป็นเพราะว่าพม่าเองต้องการแสดงตนกับนานาชาติประเทศ
ว่าตัวเองจะเป็นประเทศประชาธิปไตยไม่ละเมิดสิทธิอีกแล้ว แต่ถ้าเข้าไปดำเนินการในลักษณะที่ต้อง
ย้ายชาวบ้าน ก็จะถูกตั้งคำถามทันที นั่นก็เป็นเรื่องที่รัฐบาลพม่าเองต้องกำหนดท่าทีค่อนข้างละเอียด

ภาพโดย สมาคมพัฒนาทวาย (DDA)

ในวันที่เจ้าหน้าที่ของโครงการเข้าไปเจรจาเรื่องการโยกย้ายที่หมู่บ้านกาโลนท่า ชาวบ้านต่างชูป้ายต่อต้านว่า **ไม่เอาเขื่อน** และ **ไม่ย้ายออกจากพื้นที่** ภูเขาหินข้างทางเข้าหมู่บ้านก็เขียนประกาศว่า **ไม่เอาเขื่อน** และตามหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากโครงการต่างติดตั้งป้ายประธานาธิบดีเต็ง เส่ง กับหลัก 4 ประการที่ดำรงไว้เกี่ยวกับการลงทุนของต่างชาติ

สมาคมพัฒนาทวายระบุว่า โครงการทวายส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวทวายกว่า 83,000 คน ในบริเวณ 3 พื้นที่ คือ

- (1) พื้นที่ 204.5 ตร.กม. ของท่าเรือน้ำลึกและเขตนิคมอุตสาหกรรมทวายในเขตนาบูเล่ ซึ่งมีประชากร 32,274 คน จาก 3,977 ครัวเรือน ใน 21 หมู่บ้าน ที่จะต้องถูกอพยพ
- (2) หมู่บ้านกาโลนท่า ซึ่งมีแผนจะสร้างเขื่อนที่แม่น้ำตะลายยาร์ มีประชากรประมาณ 1,000 คน จาก 182 ครัวเรือน ที่จะต้องถูกอพยพ
- (3) พื้นที่ก่อสร้างถนนระยะทาง 132 กิโลเมตรที่เชื่อมต่อระหว่างเขตนิคมอุตสาหกรรมทวายกับบ้านพุน้ำร้อนของประเทศไทย มีประชากรประมาณ 50,000 คนที่จะได้รับผลกระทบ

ชาวบ้านกาโลนท่าที่จะได้รับ
ผลกระทบจากการสร้างเขื่อน
เพื่อป้อนน้ำให้กับเขตนิกม
อุตสาหกรรมทวาย ร่วมกัน
ปล่อยโคลลอย “NO DAM”
เพื่อประกาศไม่เห็นด้วยกับ
แผนสร้างเขื่อนที่จะส่งผลให้
ท่วมบ้านเรือนและที่ทำกิน
และต้องอพยพออกจากพื้นที่

ภาพโดย สมาคมพัฒนาทวาย (DDA)

(4) การเคลื่อนไหวของโครงการทวายในพม่า

ประเทศพม่าซึ่งปิดประเทศมาประมาณเกือบห้าทศวรรษทำให้ทรัพยากรของพม่าค่อนข้างสมบูรณ์ จึงเป็นที่หมายปองจากนานาชาติ ประเทศต่อนั้นักลงทุนจากต่างประเทศก็รู้สึกว่าถึงเวลาแล้วที่ตัวเองจะเข้าไปหาประโยชน์ พม่าได้ฉายาจากนักลงทุนต่างชาติมากมาย เช่น *ดินแดนสวรรค์ ดาวจรัสแสงดวงใหม่ เพชรน้ำงาม สาวเนื้อหอม* นัยยะก็คือเป็นดินแดนที่น่าเข้าไปทำธุรกิจหากำไร และนักลงทุนก็มักจะใช้ดัชนีชี้วัดความน่าลงทุนอยู่ 3 ตัว

ตัวชี้วัดที่หนึ่ง - ทรัพยากรธรรมชาติของพม่าสมบูรณ์

ตัวชี้วัดที่สอง - ค่าแรงถูกมากๆ และ

ตัวชี้วัดที่สาม - กฎหมายต่างๆ รวมทั้งกฎหมายสิ่งแวดล้อม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาทรัพยากรของพม่าอ่อนแอ ไม่เข้มงวด ซึ่งจะทำให้การเข้าไปลงทุนทำได้ง่ายไม่ยุ่งยาก นี่เป็นความคิดของนักธุรกิจทั่วโลก ไม่ใช่เฉพาะไทย

เสียงเรียกร้องของชาวบ้าน พิมพ์ข้อความว่า
อย่าทำลายหมู่บ้านของเรา
อย่าทำลายวิถีชีวิตของเรา
อย่าทำลายสิ่งแวดล้อมของเรา
อย่าทำลายสังคมของเรา
โปรดให้คุณค่ากับความมั่นคงของมนุษย์
พวกเราต้องการ “การพัฒนาที่ยั่งยืน”

ชาวบ้านกาโหลท่า

แต่การคิดเช่นนี้และเข้าไปดำเนินการย่อมทำให้พม่าที่ถูกให้ฉายาว่า ‘แดนสวรรค์’ กลายเป็น ‘แดนนรก’ แน่نون ทำให้ ‘ดาวจรัสแสงดวงใหม่’ เป็น ‘ดาวอับแสงในอนาคต’ ทำให้ ‘เพชรเม็ดงาม’ กลายเป็น ‘เพชรแตกร้า’ หรือทำให้ ‘สาวเนื้อหอม’ กลายเป็น ‘สาวมีมลทิน’ จะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับความตะกละของนักลงทุน และความเข้มแข็งของประชาชนที่พม่าเป็นหลัก

ในเดือนกันยายน 2554 ประธานาธิบดีเต็ง เส่ง มีคำสั่งยกเลิกการดำเนินการโครงการเขื่อนแห่งหนึ่ง คือ เขื่อนมิตโซน ทางตอนเหนือของพม่า ซึ่งเป็นเขื่อนขนาดใหญ่กั้นแม่น้ำอิระวดี มูลค่าการลงทุน 3,600 ล้านดอลลาร์ เป็นเขื่อนที่ลงทุนโดยบริษัทจากประเทศจีน เหตุผลที่สั่งหยุดโครงการเขื่อนนี้สองประการ ซึ่งประธานาธิบดีเต็ง เส่ง ได้พูดไว้ชัดเจนก็คือ (1) ก่อให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อม (2) ต้องอพยพราษฎรนับหมื่นคน

การสั่งยกเลิกโครงการเขื่อนมิตโซนเหมือนจะบอกนัยยะว่า รัฐบาลพม่าไม่ต้องการโครงการที่จะเข้ามาและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และในการประชุมนักธุรกิจสหรัฐอเมริกา-อาเซียน ที่เมืองเสียมราฐ กัมพูชา เมื่อเดือนมิถุนายน 2555 ประธานาธิบดีเต็ง เส่ง ก็ได้กล่าวถึงบัญญัติ 4 ประการเกี่ยวกับการลงทุนของต่างชาติ คือ

- (1) ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนพม่า
- (2) ปกป้องศักดิ์ศรีแห่งรัฐ
- (3) ปกป้องอธิปไตยของชาติ และ
- (4) การลงทุนของต่างชาติต้องเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ตรงนี้น่าสนใจ เพราะผู้นำไทยไม่ค่อยพูดแบบนี้ นี่เป็นการตอกย้ำถึงความระมัดระวังในการไหลบ่าของทุนต่างชาติ

วันที่ 15 ธันวาคม 2554 ประชาชนทวายในนามของ ‘สมาคมพัฒนาทวาย’ หรือ Dawei Development Association จัดแถลงข่าวที่กรุงย่างกุ้ง เรียกร้องให้มีการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชนในโครงการทวาย

วันที่ 9 มกราคม 2555 รัฐมนตรีกระทรวงพลังงานไฟฟ้าของพม่าลำดับที่สอง ไม่อนุญาตให้ก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินขนาด 4,000 เมกะวัตต์ในโครงการทวาย ตรงนี้เรื่องใหญ่ เพราะอิตาเลียนไทยฯ บอกไว้ว่าเขตนิคมอุตสาหกรรมจะเดินหน้ไปได้ ปัจจัยพื้นฐาน 2 ตัวต้องพร้อมก็คือ ไฟฟ้าและน้ำ แต่ปรากฏว่าโรงไฟฟ้าถ่านหิน 4,000 เมกะวัตต์ที่อิตาเลียนไทยฯ ได้กำหนดไว้ถูกระงับไม่ให้สร้าง อย่างไรก็ตามกระทรวงพลังงานไฟฟ้าของพม่ายังอนุญาตให้ก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินขนาด 400 เมกะวัตต์ ซึ่งถ่านหินอุตสาหกรรมใหญ่กว่ามาบตาพุด 10 เท่า ต้องใช้โพงมหาศาล หากสร้างได้เพียง 400 เมกะวัตต์ ไม่มีทางที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่จะเกิดขึ้นได้

ภาพรณรงค์ไม่เอาโรงไฟฟ้าถ่านหิน และอุตสาหกรรมสกปรกที่ทำลายสิ่งแวดล้อมและสรรพชีวิต ของสมาคมพัฒนาทวาย

หลังจากนั้น ที่น่าสนใจคือ หนังสือพิมพ์เนชั่นสุดสัปดาห์ ฉบับที่ 1031 วันที่ 2 มีนาคม 2555 คุณสุทธิชัย หยุ่น สัมภาษณ์นาง ออง ซาน ซูจี ซึ่งเธอได้ให้ความเห็นต่อการพัฒนาประเทศพม่าอย่างน่าสนใจ 5 ประเด็นด้วยกัน คือ

(1) เธอยืนยันว่าความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับพม่าจะเกิดขึ้นได้ต้องมีความเท่าเทียมเสมอภาค ณ ขณะนี้พูดในแง่เศรษฐกิจแล้วยังไม่มีความเสมอภาคกันอย่างจริงจังระหว่างพม่าและไทย และเมื่อถึงจุดที่เศรษฐกิจของทั้งสองประเทศบรรลุถึงความเท่าเทียมกันมากขึ้น เราก็สามารถเพิ่มความร่วมมือและแลกเปลี่ยนกันได้เพื่อความก้าวหน้าของทั้งสองประเทศ – ซึ่งนัยยะก็คือ กังวลว่าการลงทุนของไทยจะเป็นการกอบโกยมากกว่าที่จะสร้างสรรค์ให้พม่าอย่างเท่าเทียม

(2) เธอบอกว่าเราจะเดินไปทีละก้าวเพื่อให้เกิดการปฏิรูปของประเทศอย่างแท้จริงและยั่งยืน – ซึ่งนักการเมืองไทยจะไม่พูดอย่างนี้ แต่เธอพูดเป็นนัยยะว่ามีความกังวลค่อนข้างมากในเรื่องการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นเมื่อพม่าเปิดประเทศใหม่ก็ควรจะไปซ้ๆ ทีละก้าว เพื่อสร้างฐานของตัวเองพร้อมๆ ไปด้วยกับการปฏิรูปประเทศอย่างแท้จริง และความยั่งยืนจะเกิดขึ้น

(3) เธอเสนอว่าสนใจอยากให้นักธุรกิจต่างชาติเข้าไปเหมือนกัน แต่เน้นว่าควรจะเป็นการเกษตรแผนใหม่เป็นหลัก และสอดคล้องกับการพัฒนาของโลกในเรื่องความมั่นคงทางด้านอาหาร เธอ

พูดว่านักธุรกิจต่างประเทศที่สนใจการลงทุนในพม่าควรอดใจรออีกสักระยะหนึ่ง – เหมือนกับย่ำเดือนว่าอย่ามูมมามมากนัก – เพื่อดูรายละเอียดของกฎหมายการลงทุนใหม่ และการจัดระเบียบนิติรัฐใหม่ของพม่าเสียก่อน

(4) เธอบอกว่าเคยต่อต้านการท่องเที่ยวที่ทำลายสิ่งแวดล้อมในพม่ามาก่อน และยืนยันว่าการท่องเที่ยวจะต้องเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นประโยชน์แก่คนพม่า

(5) เธอบอกว่าจะไม่มีประโยชน์อะไรที่จะมีกฎหมายการลงทุนที่ดี ถ้าเราไม่มีระบบตุลาการที่ดีพอที่จะบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามกติกา – ซึ่งเหมือนกรณีของกฎหมายไทย ที่มีกฎหมายดีแต่การบังคับใช้แยء จึงกลายเป็นปัญหา การที่มีนิติรัฐเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของทุกคนและช่วยให้เราสามารถแก้ไขปัญหาของสังคมทุกวันนี้ได้ นั่นคือการย่ำของนาง ออง ซาน ซูจี ที่ให้เห็นทิศทางว่าอนาคตข้างหน้าประเทศพม่าจะเดินไปในทิศทางไหน

วันที่ 7 เมษายน 2555 หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ตีพาดหัวข่าวว่า กะเหรี่ยงที่บ้านตะบิวของไวกองลงประชุม EIA โครงการสร้างถนนเชื่อมไทย-พม่า ที่บริษัท อิตาเลียนไทยฯ ตัดทางรुकสวนหมากของชาวบ้านแต่ไม่มีการเยียวยา แกมบีบขายที่ดินไร้ความจริงใจ ตรงนี้จะเกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง ในเนื้อข่าวรายงานว่า ตัวแทนของอิตาเลียนไทยฯ ได้เดินทางไปพร้อมกับคณาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งรับงานจัดทำ EIA ที่จะร่วมทำกับชาวบ้าน บรรยายภาศในที่ประชุมเป็นไปอย่างเคร่งเครียด ชาวบ้านได้ลุกขึ้นถามปัญหาของพวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดถนนเข้าไปในพื้นที่ทำกินโดยไม่ได้รับการเยียวยาแต่อย่างใด ชาวบ้านไม่มั่นใจว่าการทำ EIA จะไม่โน้มน

ชาวบ้านกาโลนท่าที่จะได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนเพื่อนำน้ำไปใช้ในเขตนิกมอุตสาหกรรม และประชาชน 1,000 คนต้องอพยพออกจากพื้นที่ ได้รวมตัวทำกิจกรรมเพื่อเรียกร้องให้ประธานาธิบดี เต็ง เส่ง ยึดหลัก 4 ข้อเกี่ยวกับการลงทุนของต่างชาติที่ได้เคยด่าไว้

เสียงไปทางเจ้าของโครงการ เพราะนักวิชาการเดินทางมากับอิตาเลียนไทยฯ และทางบริษัทก็อำนวยความสะดวกทุกขั้นตอน นี่คือการย่ำเดือนว่านักวิชาการก็ดี หรือสถาบันการศึกษาที่ดี อาจจะต้องมีความเป็นกลาง มีจุดยืนที่ชัดเจน ในช่วงหลังนักวิชาการมักจะถูกวิพากษ์วิจารณ์อยู่มากเรื่องของการทำ EIA

กลางเดือนเมษายน 2555 ประชาชนทวายในนามของ ‘สมาคมพัฒนาทวาย’ ได้จัดกิจกรรมริมทะเลบริเวณที่จะสร้างท่าเรือน้ำลึก และประกาศจุดยืนว่า จะปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและร่วมรักษาสังแวดล้อมของท้องทะเลและชายหาดแห่งนี้ให้ได้

ป้าย ‘หยุดสร้างมาตาฟุดอีกแห่งในทวาย’
ที่ชุมชนกะเหรี่ยงในพื้นที่กามองต่วย

วันที่ 20 กันยายน 2555 มีเหตุการณ์เกิดขึ้นสองเหตุการณ์คือ ที่หมู่บ้านกาโลนท่า ซึ่งจะได้ รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนเพื่อเอาน้ำไปหล่อเลี้ยงในนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือ ชาวบ้านรวม ตัวกัน และติดตั้งป้ายรูปประธานาธิบดีเต็ง เส่ง พร้อมกับข้อความบัญญัติ 4 ประการเพื่อย้ำเตือนว่า ประธานาธิบดีของพม่าจะต้องระลึกอยู่เสมอว่าได้พูดอะไรไว้ และต้องปฏิบัติตามนั้นให้ได้

ในวันเดียวกันนั้น ชาวบ้านกะเหรี่ยงในชุมชนกามองต่วย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ จากการก่อสร้างถนนจากทวายมาประเทศไทยก็ได้รวมตัวกัน และติดตั้งป้ายคัดค้านขนาดใหญ่ที่มี ข้อความว่า ‘Stop Building Another Map Ta Phut in Dawei’ หรือ ‘หยุดสร้างมาตาฟุดอีก แห่งในทวาย’ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนในพม่าเองติดตามปัญหาที่มาตาฟุดและทวายมาตลอด ทำให้ รู้สึกตระหนัก ซึ่งในช่วงท้ายจะขอชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลไทยจะต้องทำอะไร ก่อนที่จะคิดไปลงทุนในทวาย

ในเดือนธันวาคม 2555 ประเด็นนี้น่าสนใจเพราะเป็นข่าวใหญ่ ชาวบ้านเข้ายึดเหมือง แร่ทองแดงของนักลงทุนจีน มีการทำร้ายพระสงฆ์ที่เป็นแกนนำ ชาวบ้านและพระสงฆ์หลายรูปถูก จับกุมไป ถ้าเป็นสมัยก่อนก็คงเป็นเรื่องปกติของพม่า แต่พอมายุคสมัยนี้ทำให้รัฐบาลต้องแต่งตั้งคณะ กรรมการเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริง กรรมการประกอบไปด้วย 30 ท่านและหนึ่งในนั้นมีนางอง ซาน ซู จี จริงๆ ดูเหมือนกับว่าไม่เกี่ยวกับโครงการทวาย แต่ถ้าโยงก็จะเห็นว่ามันเกี่ยวข้องกัน คืออย่างน้อย การปราบปรามประชาชนที่เคยดำเนินการจะไม่สามารถทำได้ง่ายๆ เหมือนสมัยก่อนแล้ว เพราะต้อง ระลึกอยู่เสมอว่า ขณะนี้นานาชาติกำลังจ้องมองอยู่ว่ายังเป็นประเทศที่ยังละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือ เปล่า ซึ่งรัฐบาลก็ทราบดี จึงได้ตั้งคณะกรรมการมาสอบข้อเท็จจริง ถ้าโยงไปถึงทวายก็คือ แน่แน่นอนว่า ประชาชนที่ทวายจะเริ่มมั่นใจมากขึ้นในการที่จะลุกขึ้นมาเรียกร้องความถูกต้อง และรวมพลังกัน และ ในฐานะที่ติดตามการเคลื่อนไหวและทำงานลักษณะนี้ในประเทศไทย ก็เชื่อว่า กระบวนการประชาชน ที่ทวายแข็งแกร่งขึ้นแน่นอนในอนาคต และพร้อมที่จะปกป้องบ้านเกิดของเขาให้ดีที่สุด

(5) การเคลื่อนไหวของโครงการทวายในประเทศไทย

ตรงนี้เจียบ อาจเป็นเพราะว่าคนไทยเห็นว่าได้ไม่มีเสียอย่างที่กล่าวมาแล้ว และถึงสิ่งที่พูดกันตลอดในหมู่นักลงทุนและรัฐบาลก็คือว่า ถ้าช้า จีน หรือญี่ปุ่นจะมาจับเอาชิ้นปลามันไปกินเสีย เราในฐานะที่เป็นประเทศที่อยู่ติดกันน่าจะรีบเข้าไปยึดหัวหาดไว้ก่อน เราคิดกันแต่อย่างนี้ แม้แต่สภาพณ์ก็คิดอย่างนี้ กลัวว่าจะเสียให้กับประเทศอื่น ซึ่งแปลกมากกว่าทำไมเราในฐานะที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านเราคิดอย่างอื่นไม่เป็นหรือ เราคิดที่จะทำให้เกิดความศรัทธาหรือทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนไม่เป็นหรืออย่างไร เราคิดแต่เรื่องว่าต้องเข้าไปฉวยโอกาสและกอบโกย ซึ่งนี่คือสิ่งที่หัวข้อได้บอกว่า ไปให้พันเถิด และก็มาคุยกันในมิติอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์ของทั้งสองประเทศให้มากขึ้น

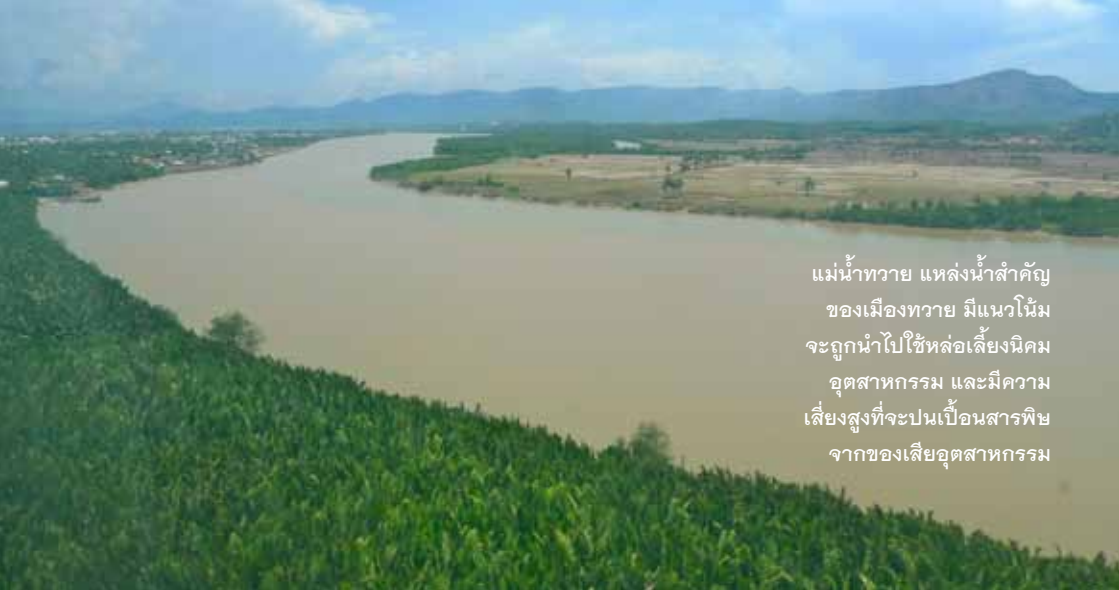
แต่ถึงอย่างไรก็จะมีคนกลุ่มหนึ่ง อย่างน้อยมี

**มาบตาพุดเป็นเหมือนปีศาจที่
หลอกหลอนคนไทย...อย่าหวังที่จะ
ไปสร้างเขตอุตสาหกรรมที่อื่นเลย
ถ้ามาบตาพุดยังแก้ไขไม่ได้ คนจะ
ค้ำหนัด และก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ**

ผมคนหนึ่ง และก็มึนงงๆ มีหลายๆ คนที่พยายามติดตามกลุ่มที่มาร่วมกันทำงานโดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ติดตามปัญหามาบตาพุดอยู่แล้ว ผมเองติดตามปัญหาที่มาบตาพุดอยู่ตลอดตั้งแต่สมัยเป็นประธานคณะทำงานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และก็มาเป็นประธานองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ทำให้เรารู้ว่ามาบตาพุดเป็นเหมือนปีศาจที่หลอกหลอนคนไทย และผม

ก็เคยพูดอยู่หลายครั้งว่า อย่าหวังที่จะไปสร้างเขตอุตสาหกรรมที่อื่นเลยถ้ามาบตาพุดยังแก้ไขไม่ได้ คนจะค้ำหนัด และก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ เพราะจะไปสร้างที่นครศรีธรรมราชก็ถูกค้ำ ทาเรือของเขรอนที่ทำศาลาก็ถูกค้ำ เหตุผลก็คือว่าแทนที่รัฐบาลจะดูว่าอะไรที่เป็นปัญหาที่ต้องแก้เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น แต่รัฐบาลไม่ทำ และยังพยายามที่จะเอาปัญหานี้ขยายตัวไปที่อื่นเรื่อย ๆ

กลุ่มที่ร่วมกันทำงานนี้เรามองว่า เราไม่อยากเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับมาบตาพุดถูกผลักดันไปสร้างปัญหาที่ทวาย ซึ่งโครงการใหญ่มากจนน่ากลัวและน่าเป็นห่วงสำหรับคนทวาย เราพยายามเอาบทเรียนจากมาบตาพุดไปถ่ายทอดให้กับคนพม่าและคนทวาย ให้เขารู้สึกว่าต้องติดตามเรื่องนี้อย่างใกล้ชิด เพราะเมื่อเกิดปัญหาแล้ว จะแก้ยากมาก หรือแก้ไม่ได้ กรณีมาบตาพุดจนบัดนี้ก็ยังแก้ไขไม่ได้ รัฐบาลก็ปล่อยปละละเลย ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษแต่ไม่มีความคืบหน้าอะไรในการแก้ปัญหา มลพิษ 10 กว่าปีแล้ว ชาวบ้านก็เจ็บไข้ได้ป่วยไปเรื่อย ๆ สถิติของคนมาบตาพุดเป็นมะเร็งสูงที่สุดในประเทศไทย เนื่องจากมาบตาพุดมีสารอินทรีย์ระเหยง่ายที่เรียกว่า VOC (Volatile Organic Compounds) ซึ่งเกิดจากอุตสาหกรรมปิโตรเคมีประมาณ 50 ตัว เป็นสารก่อมะเร็งประมาณ 20 ตัว และจนปัจจุบันประเทศไทยเองก็ยังกำหนดค่ามาตรฐานของการปล่อยได้เพียง 9 ตัวเท่านั้น นี่คือนปัญหา และเมื่อเรามาคิดถึงทวายที่เขาไม่มีกฎหมายควบคุมเลย อะไรจะเกิดขึ้น

แม่น้ำทวาย แหล่งน้ำสำคัญ
ของเมืองทวาย มีแนวโน้ม
จะถูกนำไปใช้หล่อเลี้ยงนิคม
อุตสาหกรรม และมีความ
เสี่ยงสูงที่จะปนเปื้อนสารพิษ
จากของเสียอุตสาหกรรม

(6) ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากโครงการทวาย

ผมคิดว่าเรื่องนี้สำคัญและทุกคนควรได้รับทราบ ขอแยกพื้นที่โครงการทวายออกเป็น 6 ส่วน เพราะว่าผลกระทบต่างกัน

ส่วนแรก คือ พื้นที่ก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรม ผลกระทบก็คือ

(1) **มลภาวะทางอากาศ** ซึ่งหนักแน่ มีการคำนวณคร่าวๆ ว่าโรงไฟฟ้าถ่านหิน 4,000 เมกะวัตต์อาจจะปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์มากถึง 30 ล้านตันต่อปี มากกว่าที่ประเทศพม่าปล่อยอยู่ทั้งประเทศ ณ ขณะนี้ และคาดว่าจะมีการปล่อยซัลเฟอร์ไดออกไซด์ถึง 400,000 ตันต่อปี ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ถ้าเกิดความขึ้นมากๆ ก็จะเป็นฝนกรด เมื่อมาดูสภาพทางภูมิศาสตร์และทิศทางการลมตามฤดูกาลก็น่ากลัวจริงๆ เพราะว่าทางทิศตะวันออกของทวายจะมีเทือกเขาตะนาวศรีกั้นสูงเด่น และมีพื้นที่ราบลงมาถึงทะเลไม่กว้างนัก ส่วนทะเลจะอยู่ทางทิศตะวันตก ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่จะพัดในหน้าฝนผ่านเข้ามาทวาย ผ่านนิคมอุตสาหกรรมแล้วไปปะทะเข้ากับเทือกเขาตะนาวศรี ฉะนั้นลักษณะของอากาศจะวนอยู่ในเมืองทวาย ไม่ค่อยออกไปไหนนอกจากจะมีความแรงหรือพายุที่จะพัดมาเข้าเขตไทย ดังนั้นมลภาวะทางอากาศจะสูงมากไม่ว่าจะเป็นสารก่อมะเร็งจากปิโตรเคมี ฉะนั้นก็รับกรรมหนักๆ ยากที่จะหลีกเลี่ยง

(2) **ผลกระทบเรื่องคุณภาพน้ำ** ถ้าใครเคยไปทวายจะเห็นได้ชัดว่าคนทวายใช้น้ำบาดาลเป็นหลัก แม้แต่ในตัวเมืองทวาย ฉะนั้นโลหะหนักจากอุตสาหกรรมปิโตรเคมีก็ดี หรือโลหะหนักก็ดี ไม่ว่าจะเป็นปรอท ตะกั่ว ฯลฯ จะปนเปื้อนในแหล่งน้ำธรรมชาติ และคนก็กินเข้าไป ซึ่งน่าเป็นห่วง มาบาดาพูดเองก็เจอปัญหาเรื่องคุณภาพน้ำ เราคาดว่าทวายคงน่ากลัวกว่า การกักตุนขยะฝังก็จะสูงมากขึ้น และจะนำไปสู่ปัญหาของคุณภาพน้ำทะเล

(3) ผลกระทบกับทรัพยากรทะเล ประมง ซึ่งสำคัญและเกี่ยวข้องกับไทยค่อนข้างมาก ปลาที่จับได้ที่ทวายส่วนใหญ่จะส่งมาขายที่ทำเรือจังหวัดระนองถึง 80% หากทะเลปนเปื้อนโลหะหนักก็จะเข้าไปอยู่ในห่วงโซ่อาหาร สัตว์ทะเลสำคัญคือหอย เพราะมันทน แล้วคนไทยก็จะกินสัตว์ทะเลเหล่านี้เข้าไป ซึ่งเรื่องพวกนี้ไม่ค่อยมีใครพูดถึงกัน การลดลงของทรัพยากรทะเลเกิดขึ้นแน่นอนจากอุณหภูมิน้ำทะเลที่สูงขึ้น เพราะโรงไฟฟ้าถ่านหินจะต้องใช้น้ำในการหล่อเย็น สิ่งที่สำคัญอีกข้อหนึ่งคือป่าชายเลนจะถูกทำลายจากการกัดเซาะชายฝั่งและการเปิดพื้นที่ รวมทั้งป่าชายหาดซึ่งเป็นระบบนิเวศอีกชนิดหนึ่งที่นักวิชาการสนใจอยู่ในขณะนี้ ซึ่งทวายถือว่ายังมีป่าชายหาดที่สมบูรณ์มาก

(4) ผลกระทบต่อพื้นที่สวนผลไม้ ซึ่งเห็นแล้วว่าน่าเสียดายหากถูกทำลาย สวนผลไม้ที่ทวายจะคล้ายๆ ภาคใต้ของไทยเราคือเป็นสวนผสมผสาน ผลไม้ก็คล้ายๆ กัน แต่ที่สำคัญคือ ทวายมีพันธุ์ดั้งเดิมอยู่มาก ที่น่าเสียดายคือถ้าพันธุ์ดั้งเดิมถูกทำลายไป โอกาสในการนำมาปรับปรุงพันธุ์ให้เป็นพันธุ์ที่ดีก็จะถูกตัดโอกาสไปด้วย การรักษาพันธุ์ดั้งเดิมไว้มีความสำคัญมากต่อคนที่สนใจในเรื่องของความหลากหลายทางชีวภาพ เพราะพันธุ์ดั้งเดิมจะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงพันธุ์ และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยในเรื่องของความมั่นคงทางอาหารในอนาคต ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือวิถีชาวบ้านเปลี่ยนแน่นอน เหมือนกับที่มาบตาพุด ก็คือ จากอาชีพดั้งเดิมในภาคการเกษตร เมื่อพื้นที่ทำกินถูกทำลายไปก็ต้องเข้าสู่ภาคแรงงาน ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ที่จะตามมา เช่น เมื่อใกล้ชิดกับโรงงานมากปัญหาด้านสุขภาพก็จะสูงขึ้น อากาศเสียมากขึ้น พบปัญหาโรคปอด โรคมะเร็ง โรคผิวหนัง และที่สำคัญ การอยู่ในภาคอุตสาหกรรมมันเครียดกว่าภาคการเกษตร นี่คือสภาวะที่ชาวบ้านจะต้องรับไปในอนาคต

ทรัพยากรทางทะเลของทวาย
ยังคงอุดมสมบูรณ์ อาชีพประมงจึง
เป็นหนึ่งในวิถีชีวิตหลักของชาวทวาย
ที่เอื้อต่อเศรษฐกิจของชุมชนแถบนี้ และ
ยังเชื่อมโยงค้าขายข้ามมายังประเทศไทยด้วย

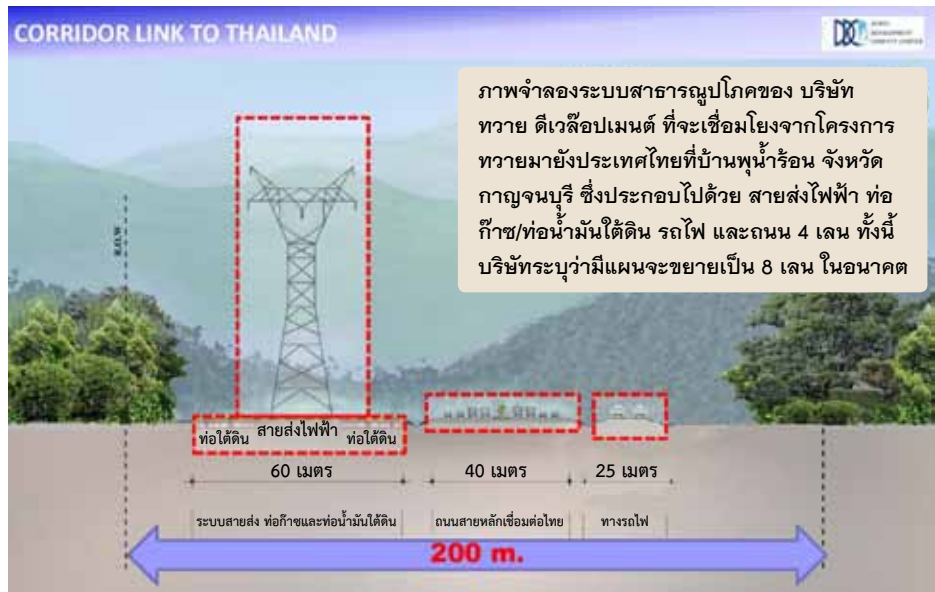
แม่น้ำตะลวยยาร์ ที่หมู่บ้านกาโลนทา ซึ่งแผนการสร้างเขื่อนของโครงการจะทำให้บ้านเรือนและพื้นที่สวนทั้งหมด 3,000 เอเคอร์ที่ชาวบ้านพึ่งพาต้องจมน้ำและถูกทำลาย ซึ่งชาวบ้านกำลังคัดค้านการโยกย้าย และไม่ต้องการสูญเสียที่ดินและป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ

ส่วนที่สอง คือ พื้นที่อ่างเก็บน้ำ ซึ่งอยากจะชี้ให้เห็นว่า พื้นที่ป่าที่สมบูรณ์เป็นต้นน้ำของแม่น้ำทวายจะถูกทำลายจากการสร้างเขื่อน และจะทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยของปลา ของสัตว์ป่า ที่ได้คุยกับชาวบ้าน ซึ่งเขาเอารูปมาให้ดู สัตว์ป่าค่อนข้างสมบูรณ์ มีนกเงือกซึ่งเป็นตัวชี้วัดว่าป่าสมบูรณ์ แต่จะมีตัวหนึ่งซึ่งเป็นสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์ แล้วก็ยังเป็นสัตว์ที่ IUCN (สหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ) ได้กำหนดไว้ในบัญชีรายชื่อสัตว์ที่อยู่ใน “ภาวะอันตรายใกล้สูญพันธุ์” คือ เต่าปูลู ซึ่งเป็นเต่าโบราณชนิดหนึ่งที่มีหาง จะอยู่ในน้ำไหล และน้ำต้องสะอาด ถ้าระบบนิเวศเปลี่ยนสัตว์ป่าพวกนี้จะอยู่ไม่ได้

ส่วนที่สาม คือ ผลกระทบในตัวเมืองทวาย ซึ่งคนทวายเองก็ไม่ว่า ซึ่งอาจจะใช้โอกาสที่จะทำให้คนทวายได้เข้าใจ เพราะมันก็คล้ายๆ กันกับมาบตาพุด ซึ่งแม้ตั้งอยู่ห่างจากระยอง แต่คนระยองก็ได้รับผลกระทบไปด้วย เช่น ทิศทางลมหรือการหมุนของลมที่ได้กล่าวไปแล้วจะสร้างปัญหาหนักมากกว่ามาบตาพุดอีก เพราะมันจะกระจายมาถึงตัวเมืองทวายเลย แล้วก็จะเป็นป้อนอยู่ในน้ำบาดาล ในอาหารที่คนทวายกินเข้าไป จากปลา จากทรัพยากรทะเล ปัญหาหนึ่งที่จะเกิดขึ้นแน่นอนก็คือการขาดแคลนน้ำจืด เหตุผลก็คือแม่น้ำทวายซึ่งชาวบ้านใช้ประโยชน์อยู่ เป็นแม่น้ำสายสั้นๆ ซึ่งคล้ายกับภาคใต้ของไทยที่มีเหือกเขาหลวง มีแม่น้ำสายสั้นๆ และไหลลงทะเล ปริมาณน้ำก็จะพอเลี้ยงตัวเองได้ตามอัตภาพ

แต่เมื่อไรก็ตามที่ขยายเป็นนิคมอุตสาหกรรม และไปสร้างเขื่อนข้างบน โดยอิตาเลียน ไทยฯ มีแผนจะเก็บน้ำไว้ประมาณ 400–500 ล้านลูกบาศก์เมตร (ลบ.ม.) ซึ่งไม่มีทางเพียงพอ เพราะ มาบตาพุดใช้น้ำประมาณ 1,250 ล้านลบ.ม. ที่นี้ถ้าเราเอา 10 คูณก็เท่ากับ 12,500 ล้านลบ.ม. ฉะนั้น เมื่อน้ำไม่พอ ก็จะเกิดการแย่งชิงน้ำ เกิดปัญหาว่าจะไม่มีน้ำที่จะไหลมาที่ตัวเมืองทวาย ถ้าตัวเลข อาจจะแห้งไปเลยก็เป็นได้ สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาก็คือ น้ำทะเลจะหนุนเข้าไปเพราะว่าน้ำจืดมีน้อย ซึ่งจะก่อความเสียหายต่อพืชผลทางการเกษตรในอนาคต ซึ่งเรื่องแบบนี้ไม่มีการศึกษาเลย ไม่มีการ ศึกษาที่ชัดเจนว่าเรื่องแบบนี้จะกระทบอย่างไรเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับว่าโครงการนี้จะก่อให้เกิด ปัญหาอย่างไร มาตรการป้องกันมันจะเป็นอย่างไร ไม่มีเลย

ส่วนที่สี่ คือ พื้นที่เส้นทางถนนจากทวายมาพุน้ำร้อน เนื่องจากต้องผ่านเทือกตะนาว ศรี ฉะนั้นก็จะมีประเด็นผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเทือกเขาตะนาวศรีเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ค่อนข้าง สมบูรณ์ ในฝั่งไทยได้ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติไว้หลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติไทรโยค อุทยาน แห่งชาติทองผาภูมิ อุทยานแห่งชาติเขื่อนเขาแหลม และในพม่าก็ถือว่ายังสมบูรณ์อยู่มาก มากกว่า ไทยด้วยซ้ำ ฉะนั้นก็น่าเป็นห่วงว่าโครงการทวายจะนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่เหล่านี้มากขึ้น และก็จะ ทำลายป่าที่สมบูรณ์ ป่าที่เคยเชื่อมต่อกันเป็นผืนใหญ่จะถูกแบ่งออกเป็นส่วนๆ ซึ่งในหลักวิชาการ ด้านนิเวศวิทยาถือว่าเป็นการทำลายระบบนิเวศ และจะตัดขาดในเรื่องของการกระจายพันธุกรรมใน อนาคต ถนนที่กว้าง 200 เมตร เป็นถนนมอเตอร์เวย์ที่ไม่ให้คนผ่าน เป็นระบบปิด ฉะนั้นสัตว์ป่าก็จะ ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ในอนาคตก็จะเป็นปัญหาอีก ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่นักวิชาการด้านป่าไม้ สัตว์ป่าจะต้องศึกษาเหมือนกัน

ส่วนที่ห้า คือ พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้กล่าวไว้ข้างแล้วในเรื่องทิศทางการพัฒนาของลุ่มแม่น้ำตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งหากรุนแรงจะทำให้เกิดมลภาวะทางอากาศที่จะเข้ามาถึงจังหวัดกาญจนบุรีทันที แล้วก็ทิศทางการที่เราได้ปรึกษาและพยายามที่จะเก็บข้อมูลจากเทศบาลทองผาภูมิ ก็ยืนยันชัดเจนว่า ลุ่มแม่น้ำตะวันตกเฉียงใต้จะพัดผ่านทวายแล้วเข้ามาที่ทองผาภูมิ ผ่านสังขละบุรี และเข้าทุ่งใหญ่นเรศวร แล้วก็ไหลไปทางแม่แจ่มที่จังหวัดเชียงใหม่ ทิศทางนี้น่ากังวลก็คือว่า มันจะเกิดมลภาวะฝนกรดที่ทองผาภูมิได้ ซึ่งจะทำให้ลายเอกลักษณ์บางอย่างของทองผาภูมิไป ทองผาภูมิเป็นพื้นที่หนึ่งซึ่งมีความกระตือรือร้นมากที่จะทำเมืองทองผาภูมิให้น่าอยู่ ซึ่งผมไปช่วยเขาอยู่เหมือนกัน แต่ถ้าเกิดมลภาวะขึ้น ทองผาภูมิคงไม่น่าอยู่ ซึ่งมีการพูดถึงเรื่องนี้ว่าเราจะหามาตรการอย่างไร ผลไม้ทองผาภูมิเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงที่สุดของเมืองกาญจนบุรีจะได้รับผลกระทบในเรื่องของผลผลิตและคุณภาพ

ลุ่มแม่น้ำตะวันตกเฉียงใต้จะพัดผ่านทวายแล้วเข้ามาที่ทองผาภูมิ ผ่านสังขละบุรี และเข้าทุ่งใหญ่นเรศวร แล้วก็ไหลไปทางแม่แจ่มที่จังหวัดเชียงใหม่ ทิศทางนี้น่ากังวลก็คือว่า มันจะเกิดมลภาวะฝนกรดที่ทองผาภูมิได้

แต่ที่สำคัญกว่านั้นก็คือ เมื่อลุ่มแม่น้ำพัดผ่านทุ่งใหญ่นเรศวร ซึ่งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ผมเคยอยู่มา 16 ปี ทุ่งใหญ่นเรศวรเป็นมรดกทางธรรมชาติของโลก หากเกิดปัญหานี้ขึ้นมา ซึ่งหลายๆ ที่ในโลก เช่น อเมริกา ยุโรปก็เคยเกิด มาตรการแรกที่ยูเนสโกจะต้องดำเนินการก็คือ ชันบัญชีให้อยู่ในภาวะอันตราย ถ้าไม่สามารถแก้ไขได้ก็ถอดออกจากบัญชีมรดกโลก เราไม่อยากเห็นสิ่งที่เกิดขึ้น ฉะนั้นเราอยากศึกษาเรื่องนี้ให้ชัดว่าจะกระทบอย่างไร เพื่อที่จะได้หามาตรการ ตรงนี้จะเห็นชัดว่า ไม่ได้เกิดผลกระทบแค่ในพม่า แต่มันมาถึงเมืองกาญจนบุรีด้วย

ส่วนที่หก คือ พื้นที่บริเวณมอเตอร์เวย์ จริงๆ ตอนแรกไม่ได้เกี่ยวเลย แต่เนื่องจากว่ารัฐบาลเองมีนโยบายว่าจะเอามอเตอร์เวย์ หรือที่เราเรียกว่าทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง 2 เส้น ตอนนั้นเคยมีการศึกษากันอยู่ 2 ช่วงคือ จากบางใหญ่มาบ้านโป่งช่วงหนึ่ง และจากบ้านโป่งไปกาญจนบุรี ซึ่งเดิมมอเตอร์เวย์เส้นนี้เป็นมอเตอร์เวย์ที่ถูกกำหนดแผนงานขึ้นมาสำหรับการเดินทางระหว่างเมืองคือ สาย 81 ผ่าน 4 จังหวัด คือ นครปฐม ราชบุรี และกาญจนบุรี 7 อำเภอ 26 ตำบล 48 หมู่บ้าน รวมระยะทางประมาณ 94 กิโลเมตร

ปัญหาที่จะเกิดในพื้นที่เหล่านี้คือ (1) คาดกันว่าชาวบ้านประมาณ 50,000 คน จะถูกเวนคืนที่ดินและโยกย้ายออกไปอยู่ที่อื่น (2) ผลกระทบเรื่องมลภาวะทางอากาศจากสารเคมีที่รั่วไหล เพราะว่าถ้าไปเชื่อมต่อกับทวาย มันจะมีการบรรทุกสารเคมี ซึ่งจะรวมไปถึงเรื่องของมลภาวะทางแหล่งน้ำ หากเกิดการรั่วไหลของสารเคมีที่บรรทุกผ่าน ผมเคยเปรียบเทียบกับว่า ต่อไปมันไม่ใช่รถบรรทุกอ้อยสักคันหนึ่งคว่ำ แต่ลองคิดว่าหากรถสารเคมีคันหนึ่งคว่ำ ผลกระทบมหาศาลแน่ ซึ่งเรื่องนี้ยังไม่ได้มีการศึกษาและพูดถึงให้ชัดเจน

ออกกม.เวนคืนมอเตอร์เวย์บางใหญ่

ความจริงแล้วโครงการมอเตอร์เวย์สาย 81 เป็นโครงการที่ศึกษามาตั้งแต่ปี 2542 ในช่วงของบางใหญ่-บ้านโป่ง และปี 2546 ในช่วงบ้านโป่ง-กาญจนบุรี และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้อนุมัติไปในตอนนั้น แต่กรมทางหลวงก็พยายามโมเมเอาว่าคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้อนุมัติแล้ว เพราะฉะนั้นเดินหน้าไปได้เลย แต่ถ้าเราเปิดดูการศึกษาโครงการมอเตอร์เวย์นี้ มันไม่ได้มีวัตถุประสงค์แม้แต่ชนิดเดียวที่เกี่ยวข้องกับโครงการทวาย แล้วมันจะไปสวมกันได้อย่างไร เหมือนเราตัดเสื้อให้กับคนตัวเล็กแล้วให้คนตัวใหญ่ใส่ มันสวมกันไม่ได้แน่

บริเวณที่มอเตอร์เวย์ผ่านจะเป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างสมบูรณ์ มีระบบชลประทานที่ค่อนข้างดี อย่างเช่น โครงการชลประทานพระยาบันลือ โครงการชลประทานพระพิมล โครงการชลประทานภาษีเจริญ โครงการชลประทานกำแพงแสน โครงการชลประทานนครปฐม และโครงการชลประทานพนมทวน ที่ผมพูดเรื่องนี้ขึ้นมา ก็พยายามชี้ให้เห็นว่าพื้นที่ตรงนี้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่สมบูรณ์ รัฐบาลลงทุนไปเยอะแล้ว และอยู่ๆ กรมทางหลวงบอกว่าจะทำมอเตอร์เวย์ คุณต้องมาศึกษาดูว่าพื้นที่ตรงนี้ที่คุณลงทุนไปแล้ว มีเงินภาษีประชาชนและของผมอยู่ในนั้นด้วย มันจะคุ้มทุนมากน้อยแค่ไหน

และประการสุดท้าย ซึ่งเรื่องนี้สำคัญคือ มันจะทำให้เกิดน้ำท่วมฝั่งตะวันตกของเจ้าพระยา
มากขึ้น เราตระหนักมากเมื่อครั้งน้ำท่วมใหญ่ปี 2554 เรากลัวว่ามันจะเกิดอย่างนั้นอีก แต่ว่าโครงการ
นี้จะทำให้ท่วมหนักขึ้น เพราะมันขวางทางน้ำ ซึ่งต้องคุยกัน และผมคิดว่ามหาวิทยาลัยมหิดลที่เคย
รอดจากน้ำท่วมเมื่อปี 2554 อาจจะไม่วอดเพราะมอเตอร์เวย์สายนี้ ฉะนั้นต้องติดตามให้ดี

(7) โครงการทวายเป็นความสำเร็จของอาเซียน

เราคงหนีไม่พ้นแล้วว่าปี 2558 จะเป็นปีประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นปีที่น่าสนใจเพราะมี 2 เหตุการณ์มาบรรจบกันพอดี คือประเทศพม่าจะได้รับเกียรติเป็นประธานอาเซียน ในขณะเดียวกันบริษัท อิตาเลียนไทยฯ ก็มีแผนว่า จะสร้างท่าเรือน้ำลึกทวายส่วนที่หนึ่งให้เสร็จ จึงน่าสนใจที่จะเอาทวายเป็นกรณีศึกษาหนึ่งเพื่อดูว่า อาเซียนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในอนาคต

เมื่อดูเนื้อหาสาระในกฎบัตรอาเซียนซึ่งไม่ค่อยมีใครสนใจมากนัก แต่ผมสนใจ บทอารัมภบทเขียนไว้ว่า “ร่วมกันด้วยความปรารถนาเดียวกัน และเจตจำนงร่วมกันที่จะดำรงอยู่ในภูมิภาคแห่งสันติภาพ มีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน มีความมั่นคงและก้าวหน้าทางสังคมร่วมกัน... ยึดมั่นในหลักการแห่งประชาธิปไตย หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล การเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ตกลงใจที่จะทำให้งานถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อประโยชน์ของประชาชนรุ่นปัจจุบันและอนาคต”

โครงการทวายมีธรรมาภิบาลหรือไม่ มีหลักนิติธรรมหรือและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนหรือไม่ เพราะกำลังผลักดันให้คนออกจากพื้นที่ นี่เป็นการเคารพสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานหรือไม่

ในหมวดที่หนึ่ง ซึ่งสำคัญ กล่าวถึงความมุ่งประสงค์และหลักการ ความมุ่งประสงค์ของอาเซียนมีทั้งหมด 15 ข้อ จะขอยกมาบางข้อที่เกี่ยวข้องกับโครงการทวาย เช่น

ข้อที่ 7 “เพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย เพิ่มพูนธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม ตลอดจนคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน” – คำถามก็คือ โครงการทวายมีธรรมาภิบาลหรือไม่ มีหลักนิติธรรมหรือและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนหรือไม่ เพราะกำลังผลักดันให้คนออกจากพื้นที่ นี่เป็นการเคารพสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานหรือไม่

ข้อที่ 9 “เพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน” – ใครกล้าที่จะยืนยันว่าการพัฒนารูปแบบอีสเทิร์นซีบอร์ดนั้นยั่งยืน “เพื่อให้แน่ใจว่าในภูมิภาคนี้มีการคุ้มครองสภาพแวดล้อม” – มีการพูดหรือไม่ว่าจะคุ้มครองสภาพแวดล้อมในโครงการทวาย ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติมีไหม และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนก็ไม่มี

ข้อที่ 11 “เพื่อเพิ่มพูนความเป็นอยู่ที่ดีและดำรงชีวิตของประชาชนอาเซียน ด้วยการให้ประชาชนมีโอกาสดูแลร่วมกันในการเข้าถึงพัฒนามนุษย์สวัสดิการสังคมและความยุติธรรม” – มีหรือไม่ ในโครงการทวายหาไม่เจอ

ข้อที่ 13 “เพื่อส่งเสริมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางซึ่งทุกภาคส่วนของสังคมได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการรวมตัว และการสร้างประชาคมอาเซียน” – ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมก็ต้องมีการปรึกษาหารือกันตั้งแต่ต้นว่าจะพัฒนาไปในทิศทางใด ไม่ใช่เป็นการพัฒนาที่ถูกครอบงำมาจากบริษัท อิตาเลียนไทยฯ แล้วจะเรียกว่ามีส่วนร่วมได้อย่างไร

ในหมวดที่ 4 ของกฎบัตรอาเซียน พุดถึงองค์กร ในข้อที่ 9 กำหนดไว้ว่าให้มีคณะมนตรีประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยคณะมนตรีประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยสรุปก็คือว่า กำหนดให้มี 3 เสาหลักของอาเซียน คือ (1) เสาหลักการเมืองและความมั่นคง (2) เสาหลักเศรษฐกิจ และ (3) เสาหลักสังคมและวัฒนธรรม

แต่กรณีทวายที่ผ่านมาเราพุดถึงเสาเดียวคือ เสาเศรษฐกิจ ไม่ได้พุดถึงเสาการเมืองและความมั่นคง และเสาสังคมและวัฒนธรรมเลย เราถ่วงไปที่เสาเศรษฐกิจค่อนข้างมาก และท้ายสุดเสาเศรษฐกิจก็จะพาอีกสองเสาล้ม สะท้อนให้เห็นว่าหากมีโครงการแบบนี้เกิดขึ้นเรื่อยๆ อาเซียนก็ล้ม

มีงานศึกษาวิจัยที่น่าสนใจของสำนักงานเลขาธิการอาเซียน ที่ต้องการทราบถึงความรู้สึกของประชาชนอาเซียนในแต่ละประเทศ ต่อการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ผลออกมาว่า ประชาชนในประเทศที่พัฒนามากกว่าและมีเศรษฐกิจดีกว่าเห็นว่าการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนนี้มีประโยชน์ โดยเฉพาะการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ในทางกลับกัน ประชาชนของประเทศที่เรียกตัวเองว่า C L M V คือ กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม มีความกังวลต่อการรวมตัวของประชาคมอาเซียนซึ่งจะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศตนถูกกอบโกยโดยประเทศที่มีเศรษฐกิจที่โตกว่า สะท้อนให้เห็นว่าในขณะนี้ประเทศในอาเซียนเองก็ยังไม่ไว้วางใจกัน เพราะเป็นห่วงว่าประเทศที่ร่ำรวยกว่าจะถือโอกาสนี้ในการกอบโกย

มีการพุดหรือไม่ว่าจะ
คุ้มครองสภาพแวดล้อมใน
โครงการทวาย ความยั่งยืน
ของทรัพยากรธรรมชาติมี
ไหม และการอนุรักษ์มรดก
ทางวัฒนธรรมและคุณภาพ
ชีวิตที่ดีของประชาชนก็ไม่มี

(8) ข้อเสนอแนะต่อภาคส่วนต่างๆ

ข้อเสนอแนะนี้เป็นความเห็นของผมเป็นหลัก แต่อาจจะเป็นแนวทางที่อาจจะไปคิดต่อในอนาคตว่าจะพัฒนาอย่างไร ซึ่งจะขอแยกเป็นข้อเสนอแนะต่อส่วนต่างๆ

ข้อเสนอต่อรัฐบาลไทย

1. ยอมรับในความล้มเหลวในการพัฒนาโครงการอีสเทิร์นซีบอร์ด โดยเฉพาะในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพของประชาชน เพราะการนำรูปแบบอีสเทิร์นซีบอร์ดหรือมาบตาพุดไปใช้กับโครงการทวาย ย่อมจะเกิดปัญหาเดียวกันซึ่งรัฐบาลไทยต้องร่วมรับผิดชอบ
2. เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ประชาชนทวาย ซึ่งติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปัญหามาบตาพุดมาโดยตลอด รัฐบาลไทยต้องเร่งรีบแก้ปัญหามาบตาพุดให้ได้ก่อนที่จะเข้าไปดำเนินการในทวาย ซึ่งจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น
3. เพื่อแสดงถึงความเป็นเพื่อนบ้านที่ดี รัฐบาลไทยควรนำปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาประเทศของเราถ่ายทอดให้กับพม่า เพื่อใช้เป็นบทเรียนและวางแนวทางการพัฒนาประเทศพม่าที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต การแสดงตนเช่นนี้ย่อมได้รับการชมเชยและศรัทธามากกว่าการมุ่งเข้าไปกอบโกยผลประโยชน์ฝ่ายเดียว
4. รัฐบาลไทยต้องส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมทั้งของไทยและพม่าได้ร่วมกันวางแผนแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน เท่าเทียมกัน ในลักษณะเมืองพี่เมืองน้อง โดยพัฒนาบนฐานศักยภาพของทั้งสองประเทศ อย่างเช่น ด้านเกษตรกรรม ด้านประมง หรือการท่องเที่ยว เป็นต้น

ข้อเสนอต่อรัฐบาลพม่า

1. ควรชะลอโครงการทวายไว้ก่อน เพื่อถอยกลับมาทบทวนรูปแบบการพัฒนาทวายที่ยั่งยืนที่สุด ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน ปกป้องศักดิ์ศรีแห่งรัฐ ปกป้องอธิปไตยของชาติ ตามที่ประธานาธิบดีเต็งเส่ง ได้แถลงไว้
2. เร่งออกกฎหมายสิ่งแวดล้อม ออกกฎระเบียบว่าด้วยการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์หรือ SEA (Strategic Environmental Assessment) รายงานการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมหรือ EIA และรายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพหรือ HIA (Health Impact Assessment) เพื่อใช้เป็นกลไกในการป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่จะเกิดขึ้น

3. ใช้โครงการพัฒนาทวายอย่างยั่งยืนสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นให้ประเทศพม่า ในฐานะที่จะเป็นประธานอาเซียนในปี 2558 ว่ารัฐบาลพม่ายึดมั่นในกฎบัตรอาเซียนและจะเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาอาเซียนต่อไป

ข้อเสนอต่อคนเมืองกาญจน์

(เหตุผลที่ผมอยากจะเสนอคนเมืองกาญจน์เพราะว่าเป็นเมืองที่อาจจะได้รับผลกระทบมากที่สุดในประเทศไทย)

1. คนเมืองกาญจน์ต้องติดตามโครงการทวายอย่างใกล้ชิดในฐานะเมืองผ่าน ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและนักวิชาการ ซึ่งน่าสนใจว่า มหาวิทยาลัยมหิดลก็มีวิทยาเขตอยู่ที่นั่น หาแนวทางในการศึกษาผลกระทบด้านต่างๆ อย่างรอบด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. ศึกษารูปแบบการพัฒนาเมืองคู่แฝดระหว่างกาญจนบุรีและทวาย ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก เป็นการพัฒนาร่วมกันที่ยั่งยืนบนศักยภาพของเมืองทั้งสอง เพื่อให้ผลประโยชน์ตกอยู่กับคนเมืองกาญจน์และคนทวายอย่างแท้จริง เพราะผมไม่เชื่อว่าจะผลประโยชน์ของโครงการทวายในรูปแบบที่อิตาลีของไทยฯ กำลังทำอยู่นี้จะตกอยู่กับคนเมืองกาญจน์หรือทวาย เพราะเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมาก ต้องใช้เงินลงทุนสูง คนเมืองกาญจน์ไม่มีสิทธิไปลงทุนแน่นอน
3. ดำเนินการให้เกิดการประชุมร่วมระหว่างประชาชนเมืองกาญจน์และประชาชนเมืองทวาย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน เป็นเวทีเพื่อการปรึกษาหารือในการพัฒนาร่วมกันที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนทั้งสองเมืองอย่างเท่าเทียมกันและแท้จริง รัฐอย่าไปยุ่งเขามาก ซึ่งอาจจะสลับกันเป็นเจ้าภาพก็ได้ เป็นประเด็นที่น่าสนใจ

ข้อเสนอต่อประชาชนตามแนวมอเตอร์เวย์

1. ศึกษารายงานความเหมาะสมด้านเศรษฐกิจ วิศวกรรม และผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งทำมาตั้งแต่ปี 2542 และปี 2546 ที่ได้เกริ่นไว้ตอนต้น ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว ติดตามศึกษาดูว่าจะเกิดผลกระทบอย่างไร มีมาตรการแก้ไขอย่างไร สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในขณะนี้หรือไม่
2. เรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกรายงานทั้งสองเนื่องจาก (1) จัดทำมานานแล้วประมาณ 10 กว่าปี พื้นที่เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว (2) การศึกษาในครั้งนั้นไม่มีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับโครงการทวายเลย หากจะทำมอเตอร์เวย์ไปถึงทวายจะต้องจัดทำการศึกษาใหม่ เพราะเงื่อนไขสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน อยู่ๆ จะเอาการศึกษาเก่ามาสวมกันได้อย่างไร

3. ต้องเรียกร้องให้รัฐบาลชี้แจงความชัดเจนว่า ทางหลวงพิเศษสองเลนนี้จะทำให้น้ำท่วมขังฝั่งตะวันตกมากขึ้นหรือไม่ ซึ่งผมเชื่อว่ามันต้องมากขึ้น รัฐบาลต้องตอบ เพราะโครงการนี้วางแผนไว้ก่อนน้ำท่วมปี 2554
4. คนในพื้นที่มอเตอร์เวย์เตรียมความพร้อมไว้ให้ดี เพราะเชื่อว่าอาจต้องพึ่งศาลปกครองให้มีความเสี่ยงเล็กรายงานทั้งสองฉบับนี้

ข้อเสนอต่อมหาวิทยาลัยมหิดล

(ในฐานะที่มีวิทยาเขตที่เมืองกาญจน์ และมีคณะที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

1. เสนอให้ศึกษารูปแบบการพัฒนาเมืองทวายที่ยั่งยืน เพื่อเป็นการพัฒนาในเชิงทางเลือกทางเลือกที่หมายถึงว่า ถ้ารัฐบาลไทยหรืออาเซียนไทยฯ เสนอแบบนี้ เราอาจเสนอทางเลือกอื่น ซึ่งอาจจะเป็นทางเลือกที่น่าสนใจกว่า ไม่ควรที่จะให้อาเซียนไทยฯ กำหนดแผนทั้งหมดแล้วครอบลงไปเลย
2. ศึกษาแบบการพัฒนาาร่วมกันระหว่างเมืองกาญจน์กับเมืองทวาย ถ้ามหาวิทยาลัยมหิดลทำเรื่องนี้ได้จะน่าสนใจมาก จริงๆ จุดที่ไทยใกล้กับเมืองทวายมากที่สุดคือ บ้านอิต้อง อำเภอทองผาภูมิ ประมาณ 60 กิโลเมตรเท่านั้น การวางแผนการพัฒนาเมืองทั้งสองที่ยั่งยืน น่าสนใจมาก เชื่อว่าประชาชนทั้งสองเมืองก็อยากเห็นภาควิชาการเข้าไปสนับสนุนด้วย
3. ศึกษาผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการทวาย ทั้งในพื้นที่ของไทยและพื้นที่ในพม่า ซึ่งอันนี้ถ้าเราสามารถดำเนินการได้ แสดงว่าเรามองไปไกลกว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

ข้อเสนอทั้งหลายนี้ก็เพื่อ “มองให้ไกลไปกว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ” จากหัวข้อที่ตั้งไว้ และคิดว่าการมองให้ไกลไปจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจะทำให้เรามีความชัดเจนและรัดกุมขึ้นในการพัฒนาทั้งในไทยและในพม่า เพราะคนทวายก็คือเพื่อนบ้านเรา คนทวายก็คือมนุษย์ที่เราไม่ควรที่จะไปทำอะไรให้เขาได้รับผลกระทบ และก็เชื่อว่าการที่รัฐบาลไทยได้กำหนดทำที่เป็นเรื่องของการช่วยเหลือระหว่างกันอย่างเท่าเทียมกัน ก็จะทำให้ทั้งสองประเทศเป็นมิตรที่ดี และมีความเชื่อมั่นต่อกันพัฒนาไปด้วยกันในอนาคตอย่างที่เราหลายๆ คนหวัง และนั่นคือสิ่งที่เราคิดว่าเราได้ข้ามก้าวพ้นไปในเรื่องของเศรษฐกิจแล้ว ผมคงมีประเด็นที่จะให้ข้อมูลไว้เพียงเท่านี้ ขอขอบคุณครับ

โครงการท่าเรือน้ำลึก **ทวาย** : มองให้ไกลกว่าผลประโยชน์

ผู้แต่ง: วีรวัฒน์ อีรประสาธน์
มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง : เมษายน 2556

จัดพิมพ์โดย :

โครงการฟื้นฟูนิเวศในภูมิภาคแม่น้ำโขง (TERRA)
ภายใต้ มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ
409 ซอยโรจิตสุข ถนนประชาราษฎร์บำเพ็ญ
เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320
โทร : 02 691 0718
อีเมล : fer@terraper.org
เว็บไซต์ : www.terraper.org

ภาพปกโดย : ทวาย | Dawei Watch | Thailand
www.facebook.com/DaweiWatchThailand
ภาพ วีรวัฒน์ อีรประสาธน์ โดย : สำนักข่าวอิศรา

เชื้อเพื่อภาพประกอบการพิมพ์โดย : สยามคมพัฒนาทวาย, Thit Soe Wai,
สำนักข่าวอิศรา และ ทวาย | Dawei Watch | Thailand

โครงการฟื้นฟูนิเวศในภูมิภาคแม่น้ำโขง (TERRA) เป็นองค์กรภายใต้ มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ ที่ก่อตั้งขึ้นในปี 2529 เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นไทยในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และ TERRA ก่อตั้งขึ้นในปี 2533 เพื่อดำเนินงานวิจัย รณรงค์และติดตามตรวจสอบโครงการขนาดใหญ่ในภูมิภาคแม่น้ำโขง ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือขององค์กรและเครือข่ายภาคประชาสังคมในประเทศพม่า ลาว ไทย กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อผลักดันนโยบาย การพัฒนาในภูมิภาคที่เคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น คำนึงถึงความเป็นธรรม และความยั่งยืนทางนิเวศวิทยา

“การพัฒนาควรหมายถึง
การช่วยเหลือเอื้อโอกาส
คนท้องถิ่นเป็นอันดับแรก
ไม่ใช่การจัดการและหมุนหลัง
ให้โครงการต่างชาติเข้ามา
ทำลายวิถีชีวิตของคนพื้นที่”

โก เล ลวิน - ชาวบ้านทวาย

